

УДК 373.29(438)

UDC 373.29(438)

DOI: [10.31475/ped.dys.2020.28.07](https://doi.org/10.31475/ped.dys.2020.28.07)

ХРИСТИНА МИКИТЕЙЧУК,

асистент

*(Україна, Чернівці, Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, вул. М. Коцюбинського, 2)*

KHRYSTYNA MYKYTEYCHUK,

Assistant

*(Ukraine, Chernivtsi, Chernivtsi Yurii Fedkovych National University,
M. Kotsiubynskoho St., 2)*

ORCID: [0000-0002-0590-125X](https://orcid.org/0000-0002-0590-125X)

ВАЛЕНТИНА ЗВОЗДЕЦЬКА,

кандидат педагогічних наук

*(Україна, Чернівці, Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, вул. М. Коцюбинського, 2)*

VALENTYNA ZVOZDETSKA,

Candidate of Pedagogical Sciences

*(Ukraine, Chernivtsi, Chernivtsi Yurii Fedkovych National University,
M. Kotsiubynskoho St., 2)*

ORCID: [0000-0002-9377-8430](https://orcid.org/0000-0002-9377-8430)

**Діагностичні методики для вивчення дітей на етапі підготовки до школи
в Республіці Польща**

Diagnostic Methods on the Study of Children at the School Preparation Stage in Poland

Зосереджено увагу на педагогічному діагнозі готовності дітей до навчання на етапі їх підготовки до школи. У результаті польських освітніх реформ ця функція передана від психологів вчителям дошкільних закладів. Організація систематичного, повсякденного спостереження та інтерпретація дитячої діяльності стала невід'ємною складовою роботи вчителя. Розкрито сутність систематичної педагогічної діагностики, охарактеризовано конкретні діагностичні методики. Обґрунтовано їх практичне значення для визначення вчителем ступеню психічного й соціального розвитку дитини, що сприяє виконанню завдань школи, а також факторів, які визначають цей розвиток. Учитель формує комплексний портрет дитини з точки зору її знань та компетентностей, і на його основі розробляє стратегію педагогічного впливу і взаємодії з дитиною на етапу початку шкільного навчання.

Ключові слова: *передшкільна освіта; підготовка до школи; педагогічний діагноз готовності до школи; діагностичні методики.*

The current focus of the European educational strategy on the obligation to involve children in pre-primary education actualizes the problem of preparing the child for school and the pre-school education functioning, modernizes and updates the content and technology of pedagogical activity at this stage. As a result of educational reforms in Poland, mandatory pre-school training for children has become compulsory. Pedagogical diagnostics is the essence of this stage where it is not a psychologist but a preschool institution teacher, in the context of daily pedagogical interaction with children, implements a systematic observation and interprets children's achievements in relation to the school maturity criteria. The studied materials show that special diagnostic techniques, tools and clear procedural instructions for teachers were created for this purpose. On the basis of a retrospective analysis, the evolutionary development in the field of Polish pedagogy the problem of diagnosing children's readiness for school education is highlighted. Diagnostic methods are systematized according to chronological principle, their content and procedural aspects are characterized. It is grounded that, as a result of diagnostic techniques mastering, tools knowledge and ability to perform diagnostic procedures, the teacher is able to determine the degree of mental and social development of the child, which contributes to the school tasks, as well as the factors that determine this development. The teacher creates a comprehensive profile of the child in terms of his/her knowledge and competences, and on that basis develops a strategy of pedagogical influence and interaction with the child at the beginning of school.

Key words: *pre-school education; preparation for school; pedagogical diagnosis of school readiness; diagnostic methods.*

Вступ / Introduction. Обов'язковість залучення дітей до дошкільної освіти перед початковою школою – одна з цілей ЄС, визначена у стратегічних рамках європейської співпраці в освіті та навчанні (Smarter, greener, more..., 2013). Організаційно цей етап передшкільної освіти представлений практично в усіх країнах Європи у відповідних їм національних формах. У Польщі – це нульові класи при школах («zerówka») або підготовчі групи в дитячих садках, обов'язкові для 5-6-річних малюків, які через рік підуть до школи (Structure of education..., 2008). В Україні з 2010 р. передшкільна освіта є обов'язковою для дітей п'ятирічного віку і може здійснюватися в різних типах дошкільних закладів, у навчально-виховних комплексах «дошкільний заклад – початкова школа», у групах п'ятирічок при Центрах розвитку дітей, загальноосвітніх школах (Про внесення змін..., 2010).

Введення обов'язкової передшкільної освіти потребує розробки нового змісту навчання й виховання п'ятирічних дітей, інноваційних технологій його реалізації, а також актуалізує проблему оновлення змісту і методики педагогічної діяльності на цьому етапі. На цьому тлі цікавим видається досвід зарубіжних країн, де передшкільна освіта набула популярності. Зважаючи на географічну та культурну близькість України з Польщею, вектор нашого дослідження спрямований на польську теорію і практику підготовки дітей до школи.

Аргументуючи історіографічним аналізом заявленої проблеми, стверджуємо, що підготовка дітей у Республіці Польща наразі не досліджувалася українськими вченими. Пошукові системи виявляють лише дві дисертації, присвячені власне питанням підготовки дітей до школи в Польщі: І. Адамек (Адамек І., 2001) «Теорія і практика підготовки дітей до школи в умовах розвитку польського дошкільця (друга половина XIX віку – 1918 р.)» та Д. Валашек (Валашек Д., 1999) «Формування готовності дітей до шкільного навчання в Республіці Польща». Обидві авторки є польськими науковцями, проте перша дисертація захищена в Україні, друга – в Російській Федерації.

Мета та завдання / Aims and Tasks. У фокусі уваги даної публікації – один із аспектів польської теорії і практики передшкільної освіти – педагогічна діагностика, яка на етапі підготовки дитини до школи систематично здійснюється педагогом дошкільного закладу.

Методи / Methods. У процесі наукового пошуку використано комплекс методів: загальнонаукові (аналіз, систематизація та узагальнення науково-теоретичних матеріалів для розкриття сутності педагогічної діагностики; класифікації та аналізу змісту діагностичних методик; систематизація бібліографії досліджуваної проблеми); історичні (хронологічний та ретроспективний – для аналізу розвитку в польській педагогіці проблеми діагностики шкільної готовності); емпіричні (обсерваційні – спостереження за роботою дитячих садків в польських містах).

Результати / Results. Одна з педагогічних інновацій, реалізованих у ході сучасних польських освітніх реформ, передбачала розширення професійних компетентностей педагога закладу дошкільної освіти діагностичною функцією – відповідно до вимог Основної навчальної програми дошкільної освіти 2008 р. завданням вихователів визначена систематична діагностика готовності дитини до школи (Podstawa programowa wychowania..., 2008). Великий акцент на діагностику дитини та її мету зроблений і в найновішій редакції Основної програми від 14 лютого 2017 р. Зокрема, в п. 5 визначено, що «вихователі діагностують, спостерігають за дітьми і творчо організовують простір для їхнього розвитку, доповнюючи ігри та дошкільний досвід потенціалом самих дітей та їх зацікавленістю елементами навколишнього середовища», а п. 6 конкретизує їх обов'язок саме щодо «діагностики шкільної зрілості тих дітей, які в даному році розпочинають навчання у школі» (Podstawa programowa wychowania..., 2017).

За результатами опрацювання численної джерельної бази з досліджуваної проблеми та безпосереднього ознайомлення з роботою польських дошкільних закладів, вважаємо необхідним підкреслити високий дослідницький статус означеного аспекту – за масштабами наукової розробки й практичного застосування діагностика готовності до школи, на наш погляд, є окремою сферою психолого-педагогічної теорії і практики. Підтвердженням цього є фундаментальні праці цілої когорти польських дослідників.

Системна робота в галузі діагностики шкільної зрілості розпочалася в Польщі з 1960-х рр. і триває до нині. Так, у 1969–1970 рр. під керівництвом Б. Вілгоцької-Оконь проведені дослідження, у ході яких вчені комплексно вивчали дитину, її загальне здоров'я, взаємозв'язок між шкільною зрілістю та умовами проживання дітей у їхньому сімейному середовищі. На підставі отриманих результатів було сформульовано такі важливі твердження, як-ось: «існує чітка залежність шкільної підготовленості дитини від навколишнього середовища; *не вік* вирішує проблему шкільної зрілості, а *умови* навколишнього середовища, пов'язані з розвитком дитини в школі» (Wilgocka-Okon B., 2003). Також визначено навички, необхідні дитині для вивчення арифметики, розуміння навколишнього світу, взаємодії та співжиття у суспільстві (Wilgocka-Okon B., 2003).

Широкого впровадження набули розроблені в ході дослідження діагностичні тести Б. Вілгоцької-Оконь, спрямовані на перевірку сформованості в дитини таких позицій: порівняння та диференціювання речей, наборів та графічних персонажів; виокремлення частин з цілого, об'єднання елементів у цілому, тобто здатність аналізувати та синтезувати конкретні об'єкти, речі та ознаки різного ступеня абстракції (конкретні речі, графічні ознаки, геометричні фігури); визнання кількості, розуміння множин, осмислення сили множин або знання елементарних математичних понять (визнання величин, розуміння потужності множини, порівняння файлів); міркування, засновані на аналітичних судженнях, з урахуванням логічної послідовності подій, тобто критичного розуміння на основі сприйняття та символічної площини (виявлення нісенітниць в картинках); причинно-наслідкові міркування (розташування відповідно до послідовності подій – живописні історії) (Wilgocka-Okonь B., 2003).

У 1969 р. А. Жемінська спільно з групою психологів із соціально-виховних консультацій розробила Методологію тестування шкільної зрілості, яка тривалий час багаторазово використовувалася в Польщі для запису дітей в школу через рік (Szemińska A., 1969). Вона запропонувала розподілити ситуативні завдання на групові та індивідуальні. Групові завдання передбачали виконання малюнку за певною темою, малюнку за зразком, довільного вибору. Перевірка графічного рівня була можлива при розробці конкретної теми. Навички руху оцінювалися шляхом спостереження поведінки дитини в запропонованих рухливих іграх. Розташування картини дало можливість визначити ефективність міркування. Проте ефективність візуального аналізу та синтезу була перевірена під час відображення запланованої схеми. Індивідуальні завдання включають: опис картини (щоб визначити вміння говорити на певну тему); спрямовану розмову (для перевірки інформації про найближче оточення та природні явища); живописну головоломку чи картинну історію (тестування вербальних міркувань); підрахунок (перевірка знань основних числових понять); аналіз слів (визначення ефективності слухового аналізу).

Усвідомлюючи практичну значущість проблеми готовності дітей до шкільного навчання, група дослідників (А. Фридричовіш, Е. Кожневська, А. Магушевський, Е. Жвезинська) у 2006 р. розробила Шкалу підготовки до школи (Skala Gotowości Szkolnej – SGS) (Frydrychowicz A., 2006). Шкала складається з п'яти частин, які стосуються окремих аспектів підготовки до школи та одночасно сфер дитячої діяльності. У першій частині, позначеній буквою А, згадані поведінкові навички та навички, пов'язані з пізнавальною діяльністю – дитина дізнається про навколишнє середовище і себе, навчається розуміти світ. Частина В стосується поведінки дитини в групі однолітків – дитина грає і навчається у групі однолітків, отримує соціальні навички. У наступній частині С увага приділена проявам незалежності/самостійності дитини та їх здатності впоратися з проблемними ситуаціями – дитина навчається бути незалежною в складних ситуаціях. У четвертій частині D увага зосереджена на завданні діяльності дитина береться самотньо або під час навчання під керівництвом вчителя – дитина активна, виконує завдання, працює під керівництвом вчителя. Остання, п'ята, частина Е застосовуваного методу пов'язана з підготовкою дитини до навчання – дитина готується до початку навчання читати, писати та математики (Kozńiewska E., 2006). Загалом 72 речення описують поведінку та навички дітей, а також відповідні їм підгрупи.

Завдання вчителя полягає в тому, щоб оцінити частоту виникнення певної поведінки або вміння на чотирирівневій шкалі на основі спостережень, зроблених під час щоденних дій. Це вимагає, щоб вчитель прочитав посібник, планував роботу, представив метод батькам та отримав свою згоду на використання шкали.

Шкала SGS містить шість груп підтестів, які виявляють конкретні компоненти готовності до школи, що відповідають певним завданням розвитку дитини: володіння дитиною знаннями та пізнавальними навичками, співпраця з однолітками, досягнення самостійності, впровадження нових форм діяльності – навчання та праця, освоєння читання та письма (Michalak R. & Misiorna E., 2006). Результати спостереження за кожною дитиною в шести підрахунках складають профіль дитини, що є загальною картиною її підготовки до школи. Формальне тлумачення дає змогу відсилати результати дитини до перевіреної вибірки шестирічних людей. Більш низький чи нижчий, ніж очікується, результат одного з підрахунків є ознакою ризику відмови. Кожна дитина, яка досягає меншого або нижчого рівня, ніж очікувалося, вимагає ретельного діагнозу.

Важливо зазначити, що попри наявність добре розробленого діагностичного інструментарію, в Польщі продовжувалися дослідження готовності дитини до школи. У 2008 р. після чергової реформи, коли знову запроваджено навчання з шести років, було створено ряд нових діагностичних програм та інструментів для вчителів, які вивчають п'ятирічних дітей, в подальшому – протягом року – працюють з ними і в процесі освітнього процесу здійснюють діагностику.

Так, у 2008–2009 рр. по всій Польщі під керівництвом Г. Совінської проведено дослідження, яке стосувалося діяльності дитячого садку в галузі підготовки п'ятирічних дітей до навчання в школі та вивчення стану сформованості в них компетентностей, необхідних для успішної адаптації в школі (Sowińska H., 2011). Сфери дослідження включали:

1) ефективність великої моторики на прикладі статичного координаційного тесту (стоячи на пальцях на обох ногах протягом заданого періоду часу);

2) ефективність в області малої моторики на прикладі графомоторних тестів щодо розрахунку «хвилі» відповідно до напрямку написання і не відриваючи руки від сторінки і малюнка кролика, зберігаючи напрямок письма, не відриваючи руки;

3) рівень розвитку пізнавальних компетенцій (можливість побачити деталі на малюнку; здатність вирішувати інтелектуальні проблеми, що містяться в оповіданні «Пригоди Гапісона» – розуміння причинно-наслідкових зв'язків і функціональних елементів між елементами знань; навички вирішення практичних завдань при вивченні особливостей об'єктів під час занять у дитячому садку – постановка гіпотез та практична перевірка; навички доведення і обґрунтування на основі ілюстрованої ситуації; навички узагальнення під час бесіди на основі власного попереднього досвіду; навички міркувати і робити висновки під час практичної діяльності та абстрагувати під час бесід, використовувати знання в різних ситуаціях (Andrzejewska J., 2011);

4) рівень розвитку емоційних компетентностей (рівень самооцінки; здатність розпізнавати емоції, що містяться в символах; здатність називати символи, представлені в схемах; емоційна поведінка під час бесіди з невідомою особою та налагодження контакту з нею (розпочинати розмову, підтримувати розмову, припиняти стосунки) (Grzeszkiewicz B., 2011);

5) рівень розвитку соціальних компетенцій у навчальних ситуаціях (здатність дитини розпочати комунікацію з невідомою особою; компетентність ефективно-інструментальна – порозуміння у ситуації, що полягає в спільному малюванні картини; здатність взаємодіяти в рухливій грі «Перетин річки»; обирати певну поведінкову позицію під час відповіді на запитання вчителя тобто, звертається увага, як дитина поводить себе при відповідях на запитання вчителя: чи відповідає дитина по черзі, дотримується умов, погоджується відповідати, вигукує, перекикує інших, повторює відповідь після інших, звертає увагу на інших, культурно ставиться до колеги) (Lubowiecka J., 2011).

Власну діагностичну методику запропонували Е. Груцик-Кольчинська та Е. Зелінська. Аналізуючи вимоги до дітей, яких очікують у першому класі, вони запропонували певний алгоритм комплексного педагогічного діагнозу, що передбачає вивчення конкретних якостей дітей, які забезпечують їм успішний початок навчання, як-от: діяльність з самообслуговування, рухові навички, функціонування під час гри, прийняття і реалізація завдань (Gruszczuk-Kolczyńska E. & Zielińska E., 2011).

Сформованість навичок самообслуговування, які є визначальними факторами підготовленості дітей до навчання в школі, вивчаються під час трьох діагностичних експериментів: «У роздягальні», «У ванній кімнаті», «У номері або кафетерії». Учитель звертає особливу увагу на «ставлення дітей до самостійного виконання діяльності, правильність і ступінь незалежності під час її реалізації, догляд за вимогою і потребою, допомога слабшим дітям» (Gruszczuk-Kolczyńska E. & Zielińska E., 2011).

Діагностування вчителем рухових навичок дітей здійснюється за допомогою експериментальної методики «Курс перешкод», яка визначає такі рамки:

1) соціальна зрілість – розуміння та виконання команд (чи уміють діти фокусувати увагу, чи відчують через це труднощі; як розуміють команди, що заважає розумінню тощо); як звертають увагу на інших дітей, їх присутність (виконання моторних завдань, незалежно від когось, співпраця з однолітками, допомога іншій дитині, коли вона цього потребує і т.ін.);

2) фізична підготовленість – під час ходьби (на кінчиках пальців, стопами, на чотирьох кінцівках); долаючи бар'єр; стрибаючи на одній нозі; влучання у ціль; бігаючи до об'єкта, прогулюючись сходами;

3) участь у командних іграх і заняттях (Gruszczuk-Kolczyńska E. & Zielińska E., 2011).

Показники функціонування дітей під час гри вчитель фіксує у вигляді діаграми, яка створюється у ході методики «Солодка вечірка для ляльок та плюшевих ведмедів». Під час спостереження вчитель може визначити: тривалість інтересу дитини до веселощів, ступінь залучення до планування розваги, способи визначення подальших завдань, спосіб спілкування в грі та задоволення від веселощів, прагнення і бажання дітей навести порядок після гри.

Здатність дітей до прийняття і реалізації завдань учитель діагностує під час таких експериментів, як «Розетки» та «Ялинкові ланцюжки». На основі їх результатів отримує інформацію про особливості дітей у таких сферах: 1) налаштування дітей слухати серію команд, які складають завдання, що виконуються індивідуально або в групі; 2) розуміння значення речення і

виконання дій для його остаточної розробки; 3) спілкування дитини з іншими під час виконання завдання; 4) відчуття задоволення від добре виконаного завдання; 5) підтримання порядку під час та після роботи (Gruszczuk-Kolczyńska E. & Zielińska E., 2011).

Спостереження та аналіз діяльності дітей – це перший етап діагностики готовності до навчання в школі, другий – це тести, що демонструють знання та навички, необхідні в школі. Для проведення тестових процедур польські вчителі, які працюють у різних формах дошкільної освіти, опановують комплексну методику «Діагностика шкільної підготовленості дитини в останній групі дитячих садків», розроблену Я. Анджеевською та Я. Веруцькою. Діапазон діагностики включає ключові компетентності, що визначають успіх дитини в школі, а саме: активність рухова (великі та малі моторизовані навички, письмо); соціальна активність та вміння та самопізнання; мови та комунікативні навички; знання дитини про світ; знання та навички з математики та читання; творча діяльність; соціальна активність та вміння (на думку батьків); соціальна активність та вміння (на думку вчителя) (Andrzejewska J. & Wierucka J., 2010).

Методика передбачає виконання дитиною за допомогою вчителя (під час перебування у дитячому садку) ряду конкретних завдань: підготувати до відправлення конверт з шаблону разом із вказаним вмістом; виготовити анімаційні персонажі для лялькового театру; побудувати геометричні фігури за вказівкою і власним вибором; вилити воду з глечика в пляшку, використовуючи лійку; імітувати дорожній рух на вулиці з автомобілями та пішоходами; подолати перешкоди; завершити малюнок за зразком чи власною ідеєю; розповідати за ілюстрацією, де зображені діти, які виконують гігієнічні процедури у ванній кімнаті; аналізувати зміст певної історії та проєктувати власну поведінку в такій ситуації; скласти історії-розповіді за ілюстраціями на тему «Звідки походить назва того чи іншого приладу», придумати назви до різних приладів і предметів; намалювати свого власного персонажа; створити картинку-загадку «Сім'я в неділю» і розповідати, як дитина проводить час із сім'єю; знання і розуміння атрибутів і символів (умовних позначень, написів, кодів у зазначених місцях), доповнювати діалог за змістом ілюстрації, заповнюючи «пробіли» між символами (Andrzejewska J. & Wierucka J., 2010).

У діагностичному арсеналі вчителя дошкільного закладу і початкової школи також обов'язковим є Лист спостережень під назвою «Критерії готовності до п'яти років». Спостереження за п'ятирічною дитиною відбувається в таких сферах: ставлення дитини до навколишнього середовища і себе, здатність розуміти світ; гра і навчання у групі однолітків, набуття соціального досвіду; здатність до самостійності у нових складних ситуаціях; виконання завдання та діяльності під керівництвом вчителя; готовність до читання, письма, математики. Результати спостереження доповнюються даними про стан здоров'я дитини, вибору домінуючої руки, даних про інтереси та таланти, відвідування навчального закладу та вжитими заходами з боку вчителя (Smółka L., 2010). Спостереження доповнюються даними про стан здоров'я дитини, вибору домінуючої руки, даних про інтереси та таланти, відвідування навчального закладу та вчинки вчителя.

Обговорення / Discussion. Систематична педагогічна діагностика готовності дітей до шкільного навчання як інноваційна складова педагогічного процесу однорічної передшкільної освіти є наслідком модернізаційних процесів, запущених у ході новітніх освітніх реформ в Республіці Польща. Ключова роль у діагнозі шкільної готовності відводиться не психологам центрів консультування (що властиве, зокрема, українській практиці), а педагогам – вчителям дошкільного закладу. За оцінкою відомих у Польщі фахівців у цій галузі Е. Грущик-Кольчинської та Е. Зелінської, за таких умов «спостереження та інтерпретація дитячої діяльності набули сенсу й практичного значення» (Gruszczuk-Kolczyńska E. & Zielińska E., 2011). Крім виконання завдань навчальної програми і реалізації традиційних освітніх, виховних і розвивальних цілей, на вчителя покладено завдання здійснювати систематичні педагогічні спостереження – вивчати дитину в динаміці й на основі цього створювати адекватну систему її підтримки й розвитку (Guz S., 2010). Діагностика, таким чином, є визначальним чинником змісту й організації передшкільної освіти, наскрізно пронизує цей процес.

Українські традиції організації педагогічного процесу на етапі підготовки дитини до школи наразі залишаються незмінними: за вихователем – дидактична, виховна і розвивальна функції, а діагностичні процедури – прерогатива психологічної служби. Позаяк польський досвід демонструє доцільність модернізації галузі відповідно до сучасних тенденцій.

Висновки / Conclusions. У результаті освітніх реформ професійні компетентності педагогів дошкільних закладів розширені діагностичною функцією. У ході повсякденної педагогічної взаємодії з дітьми вони здійснюють систематичне спостереження та інтерпретують дитячі досягнення відносно критеріїв шкільної готовності. Для цього створені спеціальні діагностичні методики, розроблений інструментарій і чіткі процедурні інструкції для вихователів-вчителів. Отримані безпосередньо педагогом результати діагнозу стають основою для розробки стратегії педагогічного впливу і взаємодії з дитиною з урахуванням її індивідуальних відмінностей та

особистих потреб у навчанні; оптимальному виборі форм, методів і дидактичних засобів. Педагогічний діагноз таким чином стає корисним для переосмислення часу і простору дитини та залучення місцевого середовища до дидактично-виховного процесу.

Список використаних джерел і літератури:

Адамек, І. (2001). *Теорія і практика підготовки дітей до школи в умовах розвитку польського дошкільця (друга половина XIX віку – 1918 р.)*. (Автореф. дис. д-ра пед. наук). Київ [in Ukrainian].

Валосек, Д. (1999). *Формирование готовности детей к школьному обучению в Республике Польша*. (Дисс. д-ра пед. наук). Москва [in Russian].

Про внесення змін до законодавчих актів з питань загальної середньої та дошкільної освіти щодо організації навчально-виховного процесу: Закон України від 6 липня 2010 р. (2010). *Відомості Верховної Ради України*, 46, 545 [in Ukrainian].

Andrzejewska, J. (2011). Kompetencje poznawcze dzieci pięcioletnich. W: H. Sowińska (Red.), *Dziecko w szkolnej rzeczywistości. Założony a rzeczywisty obraz edukacji elementarnej*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UMA [in Polish].

Andrzejewska, J., & Wierucka, J. (2010). *Razem w przedszkolu. Program wychowania przedszkolnego*. Wydanie rozszerzone, Warszawa: WSiP [in Polish].

Frydrychowicz, A., Koźniewska, E., Matuszewski, A., & Zwierzyńska, E. (2006). *Skala Gotowości Szkolnej*. Warszawa [in Polish].

Gruszczyk-Kolczyńska, E., & Zielińska, E. (2011). *Nauczycielska diagnoza gotowości do podjęcia nauki w szkole. Jak prowadzić obserwację dzieci, interpretować wyniki i formułować wnioski*, Kraków: Centrum Edukacyjne Bliżej Przedszkola [in Polish].

Grzeszkiewicz, B. (2011). Kompetencje emocjonalne dzieci pięcioletnich. W: H. Sowińska (Red.), *Dziecko w szkolnej rzeczywistości. Założony a rzeczywisty obraz edukacji elementarnej*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UMA [in Polish].

Koźniewska, E. (2006). *Skala Gotowości Szkolnej*. Warszawa [in Polish].

Lubowiecka, J. (2011). Kompetencje społeczne dzieci w sytuacjach edukacyjnych w przedszkolu. W: H. Sowińska (Red.), *Dziecko w szkolnej rzeczywistości. Założony a rzeczywisty obraz edukacji elementarnej*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM [in Polish].

Michalak, R., & Misiorna, E. (Red.). (2006). *Konteksty gotowości szkolnej, Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej*. Warszawa [in Polish].

Podstawa programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego, z dnia 23 grudnia 2008 r. (2012, 27 sierpnia). *Dz.U.* [in Polish].

Podstawa programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego, z dnia 14 lutego 2017 r. Retrieved from <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170000356/O/D20170356.pdf> [in Polish].

Smarter, greener, more inclusive? Indicators to support the Europe 2020 strategy. (2013). Luxembourg: Publications Office of the European Union. Retrieved from <http://ec.europa.eu/eurostat> [in English].

Smółka, L. (2010). *Diagnoza w edukacji przedszkolnej*. W: S. Guz, I. Zwierzchowska (Red.). *O pomyślny startszkołny dziecka*. Warszawa: Wydawnictwo Comandor [in Polish].

Sowińska, H. (2011). *Dziecko w szkolnej rzeczywistości. Założony a rzeczywisty obraz edukacji elementarnej*. Poznań: Adam Mickiewicz University [in Polish].

Structure of education, vocational training and adult education systems in Europe. Poland 2008. (2008). *Eurydice Unit* [in English].

Szemińska, A. (Red.). (1969). *Zapisy do klasy pierwszej szkoły podstawowej*. Warszawa: PZWS [in Polish].

Wilgocka-Okoń, B. (2003). *Gotowość szkolna dzieci sześciolletnich*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Żak [in Polish].

References:

Adamek, I. (2001). *Teoriya i praktyka pidhotovky ditei do shkoly v umovakh rozvytku polskoho doshkillia (druha polovyna XIX viku – 1918 r.) [The Theory and Practise of School Preparation of Children in the Conditions of the Development of the Polish Preschool (second half of XIX – 1918)]*. (Extended abstract of Candidate's thesis). Kyiv [in Ukrainian].

Valoshek, D. (1999). *Formirovanie gotovnosti detej k shkol'nomu obucheniyu v Respublike Pol'sha [The Children's Readiness Formation for School Education in the Republic of Poland]*. (Doctor's thesis). Moscow [in Russian].

Pro vnesennia zmin do zakonodavchykh aktiv z pytan zahalnoi serednoi ta doshkillnoi osvity shchodo orhanizatsii navchalno-vykhovnoho protsesu [On Amendments to the Legislative Acts on General Secondary and Pre-school Education Regarding Organization of the Educational Process]: Zakon Ukrainy vid 6 lypnia 2010 r. (2010). *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy – Information of Verkhovna Rada Ukrainy*, 46, 545 [in Ukrainian].

Andrzejewska, J. (2011). Kompetencje poznawcze dzieci pięcioletnich. W: H. Sowińska (Red.), *Dziecko w szkolnej rzeczywistości. Założony a rzeczywisty obraz edukacji elementarnej*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UMA [in Polish].

Andrzejewska, J., & Wierucka, J. (2010). *Razem w przedszkolu. Program wychowania przedszkolnego*. Wydanie rozszerzone, Warszawa: WSiP [in Polish].

- Frydrychowicz, A., Koźniewska, E., Matuszewski, A., & Zwierzyńska, E. (2006). *Skala Gotowości Szkolnej*. Warszawa [in Polish].
- Gruszczyk-Kolczyńska, E., & Zielińska, E. (2011). *Nauczycielska diagnoza gotowości do podjęcia nauki w szkole. Jak prowadzić obserwację dzieci, interpretować wyniki i formułować wnioski*, Kraków: Centrum Edukacyjne Bliżej Przedszkola [in Polish].
- Grzeszkiewicz, B. (2011). Kompetencje emocjonalne dzieci pięcioletnich. W: H. Sowińska (Red.), *Dziecko w szkolnej rzeczywistości. Założony a rzeczywisty obraz edukacji elementarnej*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UMA [in Polish].
- Koźniewska, E. (2006). *Skala Gotowości Szkolnej*. Warszawa [in Polish].
- Lubowiecka, J. (2011). Kompetencje społeczne dzieci w sytuacjach edukacyjnych w przedszkolu. W: H. Sowińska (Red.), *Dziecko w szkolnej rzeczywistości. Założony a rzeczywisty obraz edukacji elementarnej*. Poznań: Wydawnictwo Naukowe UAM [in Polish].
- Michalak, R., & Misiorna, E. (Red.). (2006). *Konteksty gotowości szkolnej, Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej*. Warszawa [in Polish].
- Podstawa programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego, z dnia 23 grudnia 2008 r. (2012, 27 sierpnia). *Dz.U.* [in Polish].
- Podstawa programowa wychowania przedszkolnego dla przedszkoli, oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych oraz innych form wychowania przedszkolnego, z dnia 14 lutego 2017 r. Retrieved from <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20170000356/O/D20170356.pdf> [in Polish].
- Smarter, greener, more inclusive? Indicators to support the Europe 2020 strategy. (2013). Luxembourg: Publications Office of the European Union. Retrieved from <http://ec.europa.eu/eurostat> [in English].
- Smółka, L. (2010). Diagnostyka w edukacji przedszkolnej. W: S. Guz, I. Zwierzchowska (Red.). *O pomysłny startszkolny dziecko*. Warszawa: Wydawnictwo Comandor [in Polish].
- Sowińska, H. (2011). *Dziecko w szkolnej rzeczywistości. Założony a rzeczywisty obraz edukacji elementarnej*. Poznań: Adam Mickiewicz University [in Polish].
- Structure of education, vocational training and adult education systems in Europe. Poland 2008. (2008). *Eurydice Unit* [in English].
- Szemińska, A. (Red.). (1969). *Zapisy do klasy pierwszej szkoły podstawowej*. Warszawa: PZWS [in Polish].
- Wilgocka-Okon, B. (2003). *Gotowość szkolna dzieci sześcioletnich*. Warszawa: Wydawnictwo Akademickie Żak [in Polish].

Дата надходження статті: «24» квітня 2020 р.

Стаття прийнята до друку: «12» червня 2020 р.

Микитейчук Христина – асистент кафедри педагогіки та психології дошкільної освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Mykyteychuk Khrystyna – Assistant of the Department of Pedagogy and Psychology of Preschool Education of Yurii Fedkovych Chernivtsi National University

Звоздецька Валентина – асистент кафедри педагогіки та соціальної роботи Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, кандидат педагогічних наук

Zvozdetska Valentyna – Assistant of the Department of Pedagogy and Social Work of Yurii Fedkovych Chernivtsi National University, Candidate of Pedagogical Sciences

Цитуйте цю статтю як:

Микитейчук, Х., & Звоздецька, В. (2020). Diagnostyczne metody dla wyczenia dzieci na etapie przygotowania do szkoły w Republice Polacy. *Педагогічний дискурс*, 28, 55–61. doi: [10.31475/ped.dvs.2020.28.07](https://doi.org/10.31475/ped.dvs.2020.28.07).

Cite this article as:

Mykyteychuk, K., & Zvozdetska, V. (2020). Diagnostic Methods on the Study of Children at the School Preparation Stage in Poland. *Pedagogical Discourse*, 28, 55–61. doi: [10.31475/ped.dvs.2020.28.07](https://doi.org/10.31475/ped.dvs.2020.28.07).